

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка
Інститут музичного мистецтва
Університет імені Яна Кохановського
(Кельці, Польща)
Музична академія Університету
Вітовта Великого (Каунас, Литва)
Казахська національна консерваторія
імені Курмангазі (Алмати, Казахстан)
Академія мистецтв у Банській Бистриці
(Словаччина)

Ministry of Education and Science of Ukraine
Drohobych Ivan Franko
State Pedagogical University
Institute Music Education University
Jan Kochanowski
(Kielce, Poland)
Music Academy of University
Vytautas Magnus (Kaunas, Lithuania)
Kazakh Kurmangazy National Conservatory
(Almaty, Kazakhstan)
Academy of Arts in Banska Bystrica
(Slovakia)

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ХХІ СТОЛІТТЯ: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА

Збірник матеріалів та тез
ІХ міжнародної науково-практичної конференції

10 травня 2024 року
м. Дрогобич

MUSIC ART XXI CENTURY: HISTORY, THEORY, PRACTICE

Collection of Materials and Theses
IX International Scientific and Practical Conference
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
May 10, 2024, Drohobych

Редактор-упорядник
АНДРІЙ ДУШНИЙ

Дрогобич
ПОСВІТ
2024

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка (протокол № 5 від 30 травня 2024 року)*

*Рекомендовано до друку Факультетом музичного мистецтва
Академії мистецтв у Банській Бистриці
(від 6 травня 2024 року)*

Музичне мистецтво XXI століття: історія, теорія, практика: збірник матеріалів та тез IX міжнародної науково-практичної конференції (ДДПУ ім. І. Франка, 10 травня 2024) / [Редактор-упорядник Андрій Душний]. Дрогобич: Півсвіт, 2024. 189 с.

Music Art XXI Century: History, Theory, Practice: collection of materials and theses XVI International Scientific and Practical Conference (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, May 10, 2024) / [Editors-compilers Andriy Dushniy]. Drohobych: Posvit, 2024. 189 s.

У збірнику вміщено статті та тези учасників IX міжнародної науково-практичної конференції «Музичне мистецтво XXI століття: історія, теорія, практика». Свої наукові дописи пропонує наукова спільнота України, Словаччини, Польщі. В матеріалах висвітлено актуальні проблеми мистецтвознавства та музичного виконавства, теорії та практики академічного інструментального мистецтва, музичної та мистецької педагогіки, композиторської творчості, спогади про композитора Анатолія Білошицького, тощо.

Видання адресоване науковцям, викладачам та студентам ЗВО, викладачам початкової мистецької освіти та фахової передвищої освіти, а також усім, хто цікавиться розвитком музичного мистецтва України та зарубіжжя.

ISSN 2518-721X

Рецензенти:

Салій Володимир – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Чумак Юрій – кандидат мистецтвознавства, доцент, директор Дрогобицького фахового музичного коледжу імені Василя Барвінського.

***Редакція не завжди поділяє думки авторів, за зміст, достовірність інформації та точність цитувань відповідальності не несе.
При передруці статей посилання на збірник є обов'язковим.***

© Душний А. упорядкування, 2024

© Півсвіт, 2024

УДК 785.73(477.54):78.03

*Надія МЕЛЬНИК,
Олександра САВИЦЬКА
(Харків, Україна)*

**ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ТРІО «ЦИМБАНДО»
У ХАРКІВСЬКОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ:
ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ**

Харківщина завжди була багата талантами. Митці, вчені – несуть свої знання, вміння, винаходи не тільки по всій Україні, а й по всьому світу. «Все нове – це добре забуте старе», тому так важливо цінувати, знати, пам'ятати здобутки минулого. Майже 120 років тому видатний наш земляк, талановитий бандурист-професіонал, письменник, театральний діяч Гнат Хоткевич створив ансамбль український народних інструментів (1902 р.), у складі якого були лірники та бандуристи й виступив на XII Археологічному з'їзді. То був перший ансамбль з таким складом інструментів! Хоткевич і сам багато виступав по всій країні, мав величезний успіх. Його майстерність і талант визнавали відомі виконавці і митці того часу. Кожен його виступ – це не просто гра на бандурі, це моноспектакль, це і спів, і декламація, і віртуознійше володіння інструментом.

Саме ці самі принципи використовують в своїй творчій діяльності і учасники тріо «ЦимБанДо», які радують слухачів вже 18 років (2006-2024). У складі колективу – лауреати міжнародних конкурсів: Олександра Савицька (цимбали), Надія Мельник (бандура), Костянтин Хітушко (кобза-контрабас). Цей колектив є не просто інструментальним тріо, це музичний театр, який працює в стилі «кроссовер», змішуючи різні стилі і напрямки. Учасники колективу дуже люблять і максимально популяризують свої інструменти – бандуру, цимбали і кобзу.

Ще через 20 років після створення Хоткевичем українського ансамблю, у Харкові при клубі «Металіст» був організований оркестр народних інструментів. Цей оркестр відрізнявся від інших подібних колективів тим, що в ньому використовувались три типи бандур: пікколо, прими і баси. Потім в капелу (на початку оркестр мав вигляд капели бандуристів) було введено ліри, сімейство цимбалів та сопілки. За інструментарієм це вже був справжній оркестр українських народних інструментів. Засновником, керівником і диригентом був Леонід Гайдамака. Це був Перший Український Оркестр в Харкові! У 2022 році ми могли б святкувати сторіччя такого колективу. Але історичні обставини склались таким чином, що наприкінці 30-х років минулого століття він припинив своє існування. Відродження мистецтва гри на бандурах і цимбалах в Харкові відбулось тільки через пів століття.

Нам є, що зберігати, і є, що відроджувати. З такої нагоди у лютому і березні 2022 року повинні були відбутись декілька концертів для популяризації ансамблево-оркестрового музичування. Підтримати діяльність тих колективів, які існують сьогодні і які мають у своєму складі українські народні інструменти, а саме бандури і цимбали, якщо вже так історично склалось. Це різні колективи (учнів мистецьких шкіл, фахових коледжів та ЗВО, дитячі самодіяльні ансамблі та оркестри), у складі яких обов'язково мають бути бандури і цимбали. Але, повномасштабне вторгнення росії в Україну не дало відбутись таким заходам.

Сьогодні вносить свої корективи. Учасники інструментального тріо «ЦимБандо» у попередні роки працювали у жанрі «музичний гумор», підкреслюючи самобутність, тембральну красу і віртуозні можливості своїх інструментів. Зараз в репертуарі колективу переважно твори на теми українських народних і авторських пісень. Українська пісня – це нескінчена живильна криниця мелодизму, гармоній, ритмів, життєвих історій. Кожен інструмент розказує і розкриває музичний зміст засобами виразності, які притаманні саме йому: «Монолог на трьох», «Сонечко», «Чорна редька», «Харківські оповіді» та ін. Також вагоме місце займають музично-літературні композиції, поезію

яких майстерно читає Надія Мельник: «Це моя земля», «А ми не знали, що так її любимо», «Як у наших ворогів» та ін.

Метою проєкту, який не стався, але ми впевнені, ще буде, була презентація харків'янам історії Харкова та створення, нарешті, у місті професійного оркестру українських народних інструментів. А поки інструментально тріо «ЦимБандо» презентує культуру Слобожанщини, виступаючи у багатьох містах України та за її межами.

Література:

1. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. Київ: Наукова думка, 1967. 235 с.
2. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів. Київ: Музична Україна, 1981. 112 с.
3. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків: Державне видавництво України, 1930. 512 с.

ЗМІСТ

ПИТАННЯ МУЗИКОЗНАВСТВА ТА МУЗИЧНОГО ВИКОНАВСТВА

<i>Крауз К.</i> Основні представники французької музики першої половини ХХ століття – історичний нарис	4
<i>Ольшяк М.</i> Словацька народна культура	9
<i>Попович К.</i> Ранній романтизм у музичному мистецтві	15
<i>Добрецова Т.</i> Пісенні скарги українського козацтва як суспільний феномен	19
<i>Єльчик О.</i> Балет на екрані: розвиток та тенденції у 1970-х роках ХХ століття	23
<i>Заєць В., Заєць О., Душний А.</i> Виконавські конкурси як складова у формуванні української музично-виконавської школи	26
<i>Ізваріна О.</i> Призабуте ім'я: Ерік Курмангалієв	28
<i>Кочержук Д.</i> Проблеми реставрації звукозаписів творів мистецтва в ХХІ столітті: перспективи відродження та збереження національної культури	32
<i>Максимчук В.</i> Новостворені українські діаспорні хори: культурна місія	35
<i>Нечитайло З.</i> Імпровізація – метод навчання, що розкриває творчу індивідуальність, креативність, виконавську свободу	38
<i>Сидорець Т.</i> Ескізне опрацювання творів як одна з форм засвоєння музичного матеріалу у фортепіанному класі	40
<i>Юзюк Н.</i> Вихованці народного артиста України, професора Богдана Базиликута – лауреати міжнародних конкурсів	43

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА АКАДЕМІЧНОГО ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

<i>Бензюк О., Заєць В., Душний А.</i> Факультет народних інструментів НМАУ імені П. І. Чайковського: шлях до виконавської та науково-теоретичної професіоналізації (до 85-річчя заснування кафедри народних інструментів Київської консерваторії)	47
<i>Мельник Н., Савицька О.</i> Інструментальне тріо «ЦимБандо» у Харківському культурному просторі: історія і сучасність	52

Гамар В. Деякі аспекти дослідження сопілкового мистецтва сьогодення	54

ПЕДАГОГІКА МУЗИЧНА ТА МИСТЕЦЬКА

Стреначікова М. (ст.), Стреначікова М. (мол.). Підготовка вчителів музики на педагогічних факультетах у Словаччині	59
Влчекова А. Творча підтримка протягом уроку музики на струнних інструментах	62
Кузьменко С. Креативна мистецька педагогіка на уроках з фаху навчальної дисципліни «Музичний інструмент Баян»	67
Червоняк О. Формування індивідуальної освітньої траєкторії в підготовці студентів хормейстерів: позааудиторні можливості, програма ЕСА	70
Ганущак В. До питання інструментального музикування у системі загальної середньої освіти сьогодення	73
Горожанкіна О. Методика формування сценічної культури майбутніх фахівців в процесі вокального навчання	76

КОМПОЗИТОРСЬКА ТВОРЧІСТЬ

Хаммур А. Фортепіанний етюд. Дидактичні аспекти та виконавські прийоми на прикладі етюдів у романтичному стилі польського композитора Вальдемара Кроля	80
Шкваркова Я. Фортепіанні твори Анни Палухової	88
Стшелецький М. Кароль Ратаус – твори для скрипки та фортепіано	91
Андрієвська В. Перший струнний квартет Віктора Камінського у контексті тенденцій львівської камералістики останньої третини ХХ століття	97
Карась Г. Вокально-хорова творчість Івана Фіцаловича	101
Клюка Т., Сташевський А. Вектори творчої діяльності композитора Юрія Алжнева	104
Паньків М. Дитяча музика Я. Олексіва в аспекті новаторства композиторських рішень	112
Сподаренко В. Стиллові особливості творчості Астора П'яцолли	116

Блищак Л. Чорний Ю. До питання скрипкової музики українських композиторів в контексті камерного музикування	122
Коваль Н. Репертуар учня-трубача в системі початкової мистецької освіти	125
Герасимчук В. До питання творчості українських композиторів у контексті формування майбутнього музиканта-педагога у класі фортепіано	128
Медведюх Р., Шафета В. Баянно-акордеонна творчість Анатолія Марценюка в контексті початкової мистецької освіти	132

СПОГАДИ ПРО КОМПОЗИТОРА АНАТОЛІЯ БІЛОШИЦЬКОГО

Власов В. Незакінчена пісня	137
Демиденко В. Конкурс юних баяністів-акордеоністів імені Анатолія Білошицького: історична довідка	139
Зубицький В. На Батьківщині Анатолія Білошицького	144
Приходько О. Низький уклін Вам, дорогий Вчителю	146
Рунчак В. Кожну хвилину він проживав на сто один відсоток	157
Турчин Г. Зі спогадів про Анатолія Білошицького	160
Царькова Т. В ансамблі з Анатолієм Білошицьким	164
Шестеренко І. Місячна ніч	165

РЕЦЕНЗІЇ, ВІДГУКИ, ПОВІДОМЛЕННЯ

Душний А., Чорний Ю. Мистецький форум Дрогобиччини 2024	167
Відомості про авторів	174

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ХХІ СТОЛІТТЯ: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА

Збірник матеріалів та тез
ІХ міжнародної науково-практичної конференції

10 травня 2024 року
м. Дрогобич

MUSIC ART XXI CENTURY: HISTORY, THEORY, PRACTICE

Collection of Materials and Theses
IX International Scientific and Practical Conference
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
May 10, 2024, Drohobych

Редактор-упорядник
Андрій Душний

Здано до набору 21.04.2024 р. Підписано до друку 20.05.2024 р.
Гарнітура Times. Формат 60x84 1/16.
Друк офсетний. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 9,35. Зам. № 205
Наклад 300 примірників
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи Серія ДК № 2509 від 30.05.2006 р.

Друк ПП «ПІСВІТ»

Адреса: вул. І. Мазепи, 7, м. Дрогобич, 82100 Україна
тел. факс (03244) 3-38-50, тел.: 2-23-35, 2-23-76.